

укладаються на тривалий термін і визначають умови роботи залізничних станцій та інших транспортних організацій, які беруть участь у прямому змішаному сполученні (перевезенні вантажів кількома видами транспорту за єдиним перевізним документом). Вузлові угоди є обов'язковими до укладення транспортними організаціями, що беруть участь у прямому змішаному сполученні, а відтак будь-яка із заінтересованих сторін може звернутися до господарського суду з заявою про спонукання до укладення такої угоди. Відповідно до цього різновиду транспортного договору організаційного характеру транспортні організації, що беруть участь у прямому змішаному сполученні зобов'язуються за плату перемішувати вантажі з одного виду транспорту та інший з метою забезпечення процесу доставки від вантажовідправників до вантажоодержувачів [3].

Організаційні договори на транспорті є консенсуальними, а отже вважаються укладеними в момент, коли сторони досягли згоди з усіх істотних умов договору. Договори про надання транспортних послуг досить різноманітні, що зумовлено характером таких послуг, специфікою певного виду транспорту, використанням різних їх видів тощо. Найбільш поширеними транспортними договорами у сфері господарювання є:

договори перевезення вантажів; договір транспортного експедирування; договори на подачу і прибирання вагонів; договори на експлуатацію залізничної під'їзної колії; договори буксирування; договір чартеру (фрахтування); договори каботажу та ін.

Література

1. Господарський кодекс України від 16 січня 2003 року // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 18, № 19-20, № 21-22. – Ст. 144.
2. Про транспорт: Закон України від 10 листопада 1994 року // Відомості Верховної Ради України. – 1994. – № 51. – Ст. 446.
3. Вінник О. М. Господарське право: Навч. посібник / О. М. Вінник. – 2-е вид., змін, та допов. – К.: «Правова єдність», 2008. – 766 с.

УДК 346.93 (043.2)

Гелич А. О., к.ю.н., доцент,

Козацька Ю. О., студентка,

Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна

ІНСТИТУТ СУДОВОГО ІМУНІТЕТУ В ГОСПОДАРЬКОМУ СУДОЧИНСТВІ

Поняття «іммунітет держави» склалось спершу як звичаєва норма у міжнародному праві, а вже згодом стало визначатися міжнародною судовою практикою, національним і міжнародним законодавством та відповідно міжнародними договорами.

У теорії та практиці розрізняють такі види імунітету як: судовий, від попереднього забезпечення позову та імунітет від примусового виконання рішення.

Що ж стосується судового імунітету, то він полягає в непідсудності однієї держави судам іншої держави. Без згоди держави вона не може бути притягнута до суду іншої держави, незалежно за що або з якого питання мають намір притягнути до суду державу.

Про судовий імунітет безпосередньо зазначається в нормі ст. 79 Закону України «Про міжнародне приватне право», згідно до якої пред'явлення позову до іноземної держави, залучення іноземної держави до участі у справі як відповідача або третьої особи, накладення арешту на майно, яке належить іноземній державі та знаходиться на території України, застосування щодо такого майна інших засобів забезпечення позову і звернення стягнення на таке майно можуть бути допущені лише за згодою компетентних органів відповідної держави, якщо інше не передбачено міжнародним договором України або законом України [2].

Господарський процесуальний кодекс України до прийняття Закону України від 21.01.2010 також містив пряму норму, а саме ст. 125 під назвою «Судовий імунітет», наразі даний інститут господарського процесуального права регулюється сукупністю норм, що значно покращило обґрунтування даного поняття.

Відповідно до норм чинного господарсько-процесуального законодавства іноземні підприємства і організації мають право звертатися до господарських судів згідно з встановленою підвідомчістю і підсудністю господарських спорів за захистом своїх порушених або оспорюваних прав і охоронюваних законом інтересів.

Іноземні підприємства і організації мають процесуальні права і обов'язки нарівні з підприємствами і організаціями України, що безпосередньо передбачено ст. 123 ГПК [1].

У розгляді справ у спорах за участю іноземних підприємств і організацій господарським судам України слід виходити із встановленої ч. 3 ст. 4 ГПК пріоритетності застосування правил міжнародних договорів України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, щодо правил, передбачених законодавством України [1].

За змістом ст.ст. 12-17, 41, 123 ГПК для іноземних суб'єктів господарської діяльності передбачено національний режим судового процесу для розгляду справ, підвідомчих господарським судам. Оскільки в ГПК відсутній інститут договірної підсудності, заінтересована сторона може звернутись до місцевого господарського суду лише у відповідності з

вимогами ст.ст. 13-16 ГПК про територіальну та виключну підсудність справ, що підлягають розгляду у першій інстанції.

Міжнародні організації підлягають юрисдикції судів України в цивільних справах у межах, визначених міжнародними договорами України або законами України. У випадках, коли в результаті порушення норм міжнародного права Україні, її майну або представникам в іноземній державі не забезпечується такий же судовий імунітет, який згідно з ГПК забезпечується іноземним державам, їх майну та представникам в Україні, Кабінетом Міністрів України може бути вжито до цієї держави, її майна відповідних заходів, дозволених міжнародним правом, якщо тільки заходів дипломатичного характеру недостатньо для врегулювання наслідків зазначеного порушення норм міжнародного права [3, с. 247].

Господарський суд приймає як докази офіційні документи, що походять з інших держав, за умови їх легалізації дипломатичними або консульськими службами України.

Консули України легалізують іноземні документи, що подаються до офіційних органів України, відповідно до ст. 54 Консульського статуту України, затвердженого Указом Президента України від 02.04.1994 № 127/94 [4].

Отже, інститут судового імунітету означає непідсудність однієї держави судові іншої держави, а також імунітет від забезпечення позову, тобто, інакше кажучи, іноземна держава не може бути залучена до суду як відповідач або третя особа без згоди на це компетентних органів відповідної держави. Судовий імунітет відіграє важливу роль при вирішенні господарських спорів з іноземними суб'єктами господарювання.

Література

1. Господарський процесуальний кодекс України від 6 листопада 1991 року // Відомості Верховної Ради України. – 1992. – № 6. – Ст. 56.
2. Про міжнародне приватне право: Закон України від 23 червня 2005 року № 2709-IV [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2709-15/page>
3. Васильев С. В. Хозяйственное судопроизводство Украины: Учебное пособие / С. В. Васильев. – Харьков: Эспада, 2002. – 361 с.
4. Про Консульський статут України: Указ Президента України від 02.04.1994 № 127/94 [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/127/94>